

RTU studiju kurss "Vides veselība"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA1376
Nosaukums	Vides veselība
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Māra Zelčiņa - Doktors, Docents
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kursā apgūst zināšanas un prasmes, kas nepieciešamas zinātniski pamatotai studējošo profesionālajai darbībai veselības un fizisko aktivitāšu jomā, patstāvīgai problēmu kritiskai izvērtēšanai un risināšanai saistībā ar sporta un veselības mācības satura īstenošanu, integrējot citu mācību jomu saturu. Studiju kursa pamatelementi ir saistīti ar ārējo vides faktoru (ķīmiskie, fizikālie, bioloģiskie, sociālie psihosociālie), uztura ietekmi uz cilvēka organismu, minēto faktoru mijiedarbību fizisko aktivitāšu laikā. Studiju kurss padziļina zināšanas par veselību ietekmējošiem riska faktoriem, pilnveido izpratni par veselību un kvalitatīvu dzīves vidi kā vērtību. Studenti apgūst prasmes izvēlēties atbilstošas, zinātniski pamotas metodes un paņēmienus vides riska faktoru novērtēšanai, novēršanai un profilaktisko pasākumu izstrādei, lai izslēgtu vides faktoru negatīvo ietekmi mācību vidē, savā dzīvesveidā. Uzmanība tiek pievērsta arī fiziskajām aktivitātēm un sportam dabas vidē, kas veicina ilgtspējas aspektu pilnīgāku izpratni.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir sagatavot studējošos profesionālajai darbībai veselības un fizisko aktivitāšu jomā, pilnveidojot izpratni par cilvēka organisma un ārējo vides faktoru mijiedarbību, padziļinot zināšanas par veselības riska faktoriem, prasmi tos novērtēt un veidot kompetenci izstrādāt un īstenot zinātniski pamotus profilakses pasākumus. Studiju kursa uzdevumi: 1. Pilnveidot izpratni par ārējo vides faktoru ietekmes veidiem uz cilvēka veselību, vides veselības pārvaldību Latvijā (stratēģijas, likumdošana, monitorings u.c.). 2. Iegūt pamatzināšanas par galvenajiem ķīmiskajiem, fizikālajiem, bioloģiskajiem, sociālajiem un psihosociālajiem faktoriem, to iedarbības veidiem uz cilvēka organismu un negatīvās ietekmes samazināšanas iespējām. 3. Padziļināt zināšanas par veselīga uztura nozīmi un pārtikas drošību. 4. Attīstīt prasmi izvēlēties atbilstošu metodiku ārējo vides faktoru ietekmes novērtēšanai fizisko aktivitāšu un sporta nodarbību laikā. 5. Attīstīt kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas prasmes, īstenojot sporta un veselības mācības saturu. 6. Veidot kompetenci novērtēt darba vidi ietekmējošos faktorus, novērst riskus pedagogu un skolēnu darba vidē.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Teorētiskās literatūras studijas, gatavošanās semināriem, divu patstāvīgo darbu izstrāde.

Literatūra	Obligātā/ Obligatory: 1. Eglīte, M., Aulika, B., & Avota, O. M. (2008). Vides veselība. Rīga: RSU, 696 lpp. 2. Kļaviņš, M. (2012). Vides piesārņojums un tā iedarbība. Rīga: LU apgāds, 200 lpp. 3. Kļaviņš, M., Zaļoksnis, J. (2010). Vide un ilgtspējīga attīstība. Rīga: LU Akadēmskais apgāds, 332 lpp. 4. MK noteikumi Nr. 610 „Higiēnas prasības izglītības iestādēm, kas īsteno vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības, profesionālās pamatizglītības, arodizglītības vai profesionālās vidējās izglītības programmas”. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/69952-higienas-prasibas-izglitiba-iestadem-kas-istenovisparejas-pamatizglitiba-visparejas-videjas-izglitiba-profesionalas-pamatiz... Papildu/ Additional: 1. Brunners, V., Hornings, E., & Jensone, B. (2000.). Vides izglītība. Danaburģu grafiska tipogrāfija, Vekše, Zviedrija. 2. Eglīte, I. (2012). Darba medicīna. Rīga: RSU, 834 lpp. Pieejams: https://stradavesels.lv/Uploads/2014/02/11/Darba_medicina_v2.pdf 3. Grīnberga, M., & Ridūze, L. (2006). Rokasgrāmata vides izglītotājiem. SIA zaļā josta. 4. Epidemioloģiskās drošības likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/52951-epidemiologiskas-drosibas-likums 5. Izglītība ilgtspējīgai attīstībai, UNESCO. Pieejams: https://www.unesco.lv/lv/media/357/download 6. Darba vides riska faktori izglītības iestādēs. Rīga: RSU. Darba drošības un vides veselības institūts. 7. Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/332751-sabiedribasveselibas-pamatnostadnes-2021-2027-gadam Citi informācijas avoti/ Other sources of information: 1. Pedagogu darba vide- aktuālie drošības un veselības jautājumi (Valsts darba inspekcija). Pieejams: https://www.slideshare.net/slideshow/pedagogu-darba-vide-aktulie-drobas-un-veselbas-jautajumi/26407944#3 2. Psihosociālā darba vide (Labklājības ministrija). Pieejams: https://www.stradavesels.lv/Uploads/2014/02/12/psihosocialadarbavide.pdf 3. RTU LA bibliotēkā pieejamie žurnāli, grāmatas un datu bāzes, atbilstoši nozarei. Studējošiem pieejams vairākas zinātnisko publikāciju datubāzes – EBSCO, Letonika, ScienceDirect, SCOPUS, Web of Science un Cambridge Journals Online u.c.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Bioloģijas un ķīmijas pamatkurss vispārējās vidējās izglītības līmenī.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakst stundas	Patstāv. darbs	Kontakst stundas	Patstāv. darbs
1. temats. Vides veselības zinātnes starpdisciplinārais raksturs un uzdevumi. Vides faktoru ietekmes uz cilvēka organismu vispārīgās likumsakarības. Aktuālie vides veselības jautājumi un pētījumu virzieni Latvijā un pasaulē.	2	4	0	2
2. temats. Ķīmiskā un fizikālā piesārņojuma ietekme uz veselību. Aktualitātes un monitorings Latvijā.	4	6	2	4
3. temats. Bioloģiskie riski. Infekcijas slimību profilakse izglītības iestādēs.	2	4	2	6
4. temats. Uztura ietekme uz veselību, saistība ar fizisko slodzi, pārtikas drošība.	2	4	2	4
5. temats. Skolēna darba vieta. Stājas traucējumu profilakse. Darbs ar datoru.	4	6	0	6
6. temats. Veselības riska faktori izglītības iestādē (gadījuma pētījuma rezultātu starpziņojums).	4	6	2	8
7. temats. Skolas vides nozīme veselīga dzīvesveida īstenošanā. Laba veselība un labklājība kā viens no ilgtspējīgas attīstības mērķiem. Ekoskolas un veselību veicinošās skolas.	4	2	0	8
8. temats. Veselības riska faktoru ierobežošana/novēršana (gadījuma pētījuma galarezultātu prezentācija).	4	8	2	10
9. temats. Veselības riska faktori sporta nodarbībās telpās un ārā apstākļos (novērojumu analīze).	2	4	2	6
10. temats. Sociālie un psihoemocionālie riska faktori skolā. Riska faktori skolas vidē vietējās kopienas kontekstā. Veselību veicinoša skola.	2	2	2	6
11. temats. Aktuālie drošības un veselības jautājumi skolotāja darba vidē. Problēmsituāciju analīze par drošības un veselības riska faktoriem sporta skolotāja darba vidē.	2	6	2	8
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: 1. Pārzina vides fizikālo, ķīmisko, bioloģisko, sociālo un psihoemocionālo faktoru ietekmi uz veselību. 2. Zina vides riska faktoru negatīvo ietekmi un to novēršanas iespējas.	Semināri Patstāvīgais darbs Eksāmens: teorētiskās zināšanas
Prasmes: 1. Prot veidot radošu, emocionāli un fiziski drošu mācību vidi atbilstīgi higiēnas un darba drošības noteikumiem. 2. Prot pētīt veselības riska faktorus skolēnu un skolotāju darba un mācību vidē, izstrādāt priekšlikumus uzlabojumiem. 3. Prot integrēt dažādu mācību priekšmetu saturu veselību ietekmējošo vides faktoru izpētē.	Semināri Patstāvīgais darbs Eksāmens: teorētiskās zināšanas

Kompetences: 1. Spēj novērtēt darba vidi ietekmējošos faktorus, adekvāti rīkoties, profilaktiski novērst riskus pedagogu un skolēnu darba vidēs. 2. Spēj novērtēt un rūpēties par savu veselību.	Patstāvīgais darbs Eksāmens: teorētiskās zināšanas
--	---

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Pārbaudes darbu vidējais vērtējums	40
Patstāvīgā zinātniski metodiskais darba prezentācija	40
Eksāmens	20
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	